

ANALISIS KEPENTINGAN-KEJAYAAN PENGURUSAN KOKURIKULUM

Importance-Performance Analysis of Co-curriculum Management

Hamidah Yusof¹, Rahman Ahmad¹

¹Faculty of Management & Economics, Universiti Pendidikan Sultan Idris
Tanjung Malim, Perak, Malaysia.

Abstract

The objective of this study was to examine the co-curriculum management using importance-performance analysis. A total of 148 teachers from three secondary schools in Kuching, Sarawak was selected to be the respondents of this study. Convenient sampling was used to select the samples. Data was collected using questionnaires and analyzed using descriptive statistics. The results showed that the importance of co-curriculum management was perceived at a high level (mean = 3.82), while its perceived performance was at a moderate level (mean = 3.63). According to the importance-performance analysis, many attributes fell into the quadrant “continued success” and quadrant “requires full concentration.” This study suggested that more careful planning would increase the understanding of the importance and successful implementation of co-curricular activities. In addition, teachers’ skills should be improved and continuous training should be carried out to ensure the success of co-curricular activities.

Keywords Importance-performance analysis, co-curriculum management, secondary schools, planning

Abstrak

Kajian ini bermatlamat untuk mengkaji pengurusan kokurikulum menggunakan analisis kepentingan-kejayaan. Sejumlah 148 orang guru dipilih sebagai responden daripada tiga buah sekolah menengah di daerah Kuching. Pemilihan sampel adalah secara ‘convenient’. Data dikumpulkan dengan menggunakan soal selidik dan dianalisis menggunakan statistik deskriptif. Hasil kajian ini menunjukkan bahawa persepsi kepentingan pengurusan kokurikulum adalah tinggi (min=3.82) manakala persepsi kejayaan pelaksanaan adalah

sederhana (min=3.63). Mengikut analisis kepentingan-kejayaan, banyak atribut jatuh dalam kuadran 'teruskan kejayaan' dan kuadran 'memerlukan penuh perhatian'. Kajian ini mencadangkan supaya perancangan yang lebih teliti mungkin boleh meningkatkan pemahaman tentang kepentingan dan kejayaan pelaksanaan aktiviti kokurikulum. Selain itu, kemahiran guru juga perlu ditingkatkan dan latihan berterusan disediakan bagi memastikan kejayaan aktiviti kokurikulum.

Kata kunci Analisis kepentingan-kejayaan, pengurusan kokurikulum, sekolah menengah, perancangan

PENDAHULUAN

Kokurikulum di sekolah adalah sebahagian daripada sistem pendidikan di Malaysia ketika ini. Ia telah menjadi satu kegiatan yang diwajibkan kepada setiap pelajar di semua sekolah menengah dan sekolah rendah. Aktiviti kokurikulum dianggap penting sebagai alat untuk memenuhi hasrat dasar pendidikan kebangsaan, iaitu perpaduan dalam kalangan pelajar-pelajar yang terdiri dari berbilang kaum. Laporan Jawatankuasa Kabinet (Kementerian Pelajaran Malaysia, 1979) telah menyatakan bahawa semua pelajar hendaklah digalakkan supaya mengambil bahagian yang lebih aktif dalam aktiviti kokurikulum (Perkara 50). Setiap pelajar perlu menyertai satu badan beruniform, satu sukan atau permainan dan satu kelab atau persatuan di sekolah.

“...adalah penting untuk menyemai, memupuk, dan menanam perasaan kekitaan atau ‘esperit de corps’ di antara pelajar-pelajar berbagai-bagai keturunan. Aktiviti kokurikulum bertujuan melatih pelajar-pelajar supaya bertanggungjawab. Kegiatan ini juga boleh melatih mereka berdisiplin, berdikari, dan berkemahiran dalam sesuatu lapangan yang mereka sertai”.

(Laporan Jawatankuasa Kabinet Mengkaji Pelaksanaan Dasar Pelajaran tahun 1979)

‘Kegiatan kokurikulum’ ertinya apa-apa kegiatan yang dirancang lanjutan daripada proses pengajaran dan pembelajaran dalam bilik darjah yang memberikan murid peluang untuk menambah, mengukuh dan mengamalkan pengetahuan, kemahiran dan nilai yang dipelajari di bilik darjah (Kementerian Pendidikan, 1990).

Menurut Abdullah Sani Yahya (2005) kokurikulum juga dikenali sebagai kurikulum tambahan, pendidikan untuk waktu lapang ataupun aktiviti kelas tambahan. Aktiviti-aktiviti kokurikulum adalah sebahagian kurikulum formal yang merangkumi aktiviti-aktiviti persatuan, kelab, sukan dan permainan serta unit beruniform dijalankan di luar bilik darjah. Buku Panduan Pengurusan Gerak Kerja Kokurikulum Sekolah Menengah (Kementerian Pendidikan Malaysia, 1990) menggariskan kokurikulum sebagai satu bidang pendidikan, penglibatan semua murid dan anggota masyarakat adalah perlu dengan berasaskan andaian bahawa:

1. Semua murid harus mempunyai keseimbangan antara perkembangan mental (akademik) dengan perkembangan sahsiah yang bersepadu (sosial, jasmani dan rohani);
2. Semua murid mempunyai minat dan bakat yang boleh dikembangkan;
3. Semua murid boleh dididik, dan boleh pula mendidik diri sendiri dan rakan sebaya;
4. Sekolah bertanggungjawab melahirkan murid-murid untuk keperluan masyarakat dan negara; dan
5. Masyarakat turut bertanggungjawab memainkan peranan mendidik murid-murid.

Secara umumnya kegiatan kokurikulum adalah pelengkap kepada kurikulum. Melalui kegiatan kokurikulum bakat pelajar boleh digilap untuk menjadi modal insan yang berguna kepada masyarakat dan negara. Aktiviti lain yang boleh diklasifikasikan sebagai kokurikulum termasuklah menjalankan projek penyelidikan luar, peluang belajar ke luar negara, *internship*, projek khidmat masyarakat, penglibatan dalam persatuan, pembentukan organisasi, terlibat sebagai atlet, menghadiri sesuatu program atau pertandingan dan bekerja semasa di sekolah (Kearns, 2001; Ahmad Esa, Jailani, & Noraini, 2004). Sejak tahun 1971 sehingga 2011 terdapat sebanyak 42 Surat Pekeliling Ikhtisas Kementerian Pelajaran Malaysia yang berkaitan dengan aktiviti kokurikulum yang boleh dirujuk oleh semua guru dan pentadbir sekolah (Portal Rasmi Kementerian Pelajaran Malaysia). Setiap satu surat pekeliling ikhtisas ini menyediakan garis panduan untuk digunakan bagi melaksanakan aktiviti kokurikulum yang dipilih.

Walaupun aktiviti kokurikulum sudah lama diperkenalkan di sekolah tetapi kurang diberi penekanan kerana ibu bapa dan masyarakat lebih memberi penekanan kepada pencapaian akademik semata-mata. Pada masa ini aktiviti kokurikulum juga kurang diberi penekanan oleh guru-guru. Mereka menganggap aktiviti kokurikulum sebagai membuang masa pelajar. Selain itu guru juga mengatakan mereka tidak berpengetahuan dan berkemahiran untuk menjalankan aktiviti kokurikulum (Mohd Jaflus Bahari, 2002). Bagi memastikan aktiviti kokurikulum mendapat tempat di hati ibu bapa dan guru, Kementerian Pelajaran telah mengkaji semula sistem pengurusan kokurikulum. Antaranya, Kementerian Pelajaran cuba memastikan objektif aktiviti kokurikulum diberi penjelasan bagi memastikan falsafah pendidikan kebangsaan tercapai iaitu melahirkan insan yang seimbang (Utusan Malaysia, 31 Mei, 2007; Nor Suhara dan Jamil, 2010).

Guru dan pentadbir di sekolah rendah dan menengah perlu memastikan sahsiah pelajar dibina melalui aktiviti kokurikulum. Bagi melahirkan pelajar yang seimbang dari segi intelek, rohani, jasmani, dan emosi kesepaduan komponen kurikulum dan kokurikulum perlu dititikberatkan. Sekolah merupakan tempat bagi pelajar menimba ilmu pengetahuan melalui sistem pendidikan yang terancang. Bagi memperluaskan lagi sistem pendidikan, pelajar juga diwajibkan melibatkan diri dalam aktiviti kokurikulum yang antara matlamatnya membolehkan mereka mempraktikkan amalan teori di bilik darjah ke luar bilik darjah. Dengan cara ini proses pembelajaran pelajar akan lebih sempurna dan bermakna. Peranan dan tanggungjawab utama sekolah bukan hanya semata-mata kepada menyampaikan ilmu pengetahuan dan memupuk kemahiran-kemahiran tertentu, tetapi juga melahirkan pelajar yang dapat memberi sumbangan ke arah hidup yang harmonis, bersatu padu, bertoleransi,

berdisiplin dan bahagia. Justeru itu, sekolah adalah tempat bagi melahirkan pelajar-pelajar yang mempunyai sahsiah yang baik, iaitu yang mempunyai sikap serta menghayati nilai-nilai hidup (Wong Huey Ling, 2007).

Kokurikulum di sekolah perlu dititikberatkan oleh sekolah-sekolah seperti yang di gariskan dalam Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 4/1995 iaitu “Dalam konteks pendidikan kebangsaan, kegiatan kokurikulum merupakan satu program penting demi membangunkan potensi murid secara menyeluruh. Secara umum kegiatan kokurikulum yang sedia ada telah berjaya membina disiplin murid serta meningkatkan minat mereka terhadap pembelajaran.” Kenyataan ini menegaskan bahawa sekolah-sekolah perlu mengimbangkan antara aspek kurikulum dan kokurikulum supaya pendidikan menjadi holistik. “Kementerian Pendidikan sentiasa menggalakkan penyertaan para murid dalam apa jua aktiviti sukan dan memperakukan bahawa sukan sememangnya penting untuk membina ketahanan diri dan kesihatan di samping memupuk perkembangan jasmani, rohani, dan emosi murid-murid. Di samping itu, sukan sebagai sebahagian daripada kegiatan kokurikulum yang diwajibkan di sekolah-sekolah adalah juga merupakan satu-satunya saluran yang berkesan bagi memupuk persefahaman dan perpaduan di kalangan murid (Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 7/1988).

Pada peringkat sekolah, pengurusan kokurikulum dijalankan oleh pihak pentadbir hingga lah ke peringkat guru penasihat kokurikulum. Pengetua, Penolong Kanan Kokurikulum dan guru penasihat merupakan pengurus yang terlibat dalam pengurusan kokurikulum. Bagi memastikan kegiatan kokurikulum efektif, pengurusannya perlu dibuat secara tersusun dan melibatkan semua ahli organisasi supaya wujudnya kerjasama dan mendapat komitmen menyeluruh. Secara umumnya, proses pengurusan melibatkan aktiviti menggubal, merancang, melaksana dan memantau pelaksanaan aktiviti (Abdullah Sani Yahya, 2005). Menurut Buku Panduan Pengurusan Gerak Kerja Kokurikulum Sekolah Menengah (Kementerian Pendidikan Malaysia, 1990) tugas-tugas seorang penasihat kokurikulum merangkumi merancang takwim kegiatan kokurikulum, merancang anggaran belanjawan mengurus Kelab & Persatuan, Unit Beruniform, Sukan dan Permainan, mengurus dan pemilihan peserta untuk kegiatan kokurikulum, merancang aktiviti kokurikulum, menyelaras aktiviti kokurikulum di dalam dan di luar sekolah, menyediakan dan mengemas kini data-data penyertaan pelajar, merekodkan kejayaan yang dicapai oleh pelajar dan unit kokurikulum dan membuat penilaian dalam buku rekod kokurikulum.

Sehubungan itu, kajian ini dijalankan bagi mengkaji pengurusan kokurikulum di sekolah dan pemahaman guru berkaitan pengurusan kokurikulum tersebut. Kajian ini menjurus kepada persepsi guru kepada kepentingan dan kejayaan dalam pengurusan kokurikulum. Dapatan kajian ini dapat memberi maklumat dan input kepada pengurus sekolah dan membantu mereka untuk mengenal pasti kekuatan, kelemahan dan mencari strategi untuk penambahbaikan kepada pengurusan aktiviti kokurikulum di sekolah.

METODOLOGI

Kajian ini merupakan kajian tinjauan yang menggunakan soal selidik untuk mendapatkan maklumat. Seramai 148 orang guru yang dipilih secara ‘convenient’ dari tiga buah sekolah

di daerah Kuching, Sarawak untuk menjadi sampel kajian. Kaedah ini digunakan bagi menjimatkan masa dan kos pengkaji. Soal selidik terdiri daripada dua bahagian iaitu bahagian demografi guru dan bahagian persepsi kepentingan dan kejayaan pengurusan kokurikulum. Soalan-soalan menggunakan skala Likert 5 poin iaitu 1 hingga 5 yang mana 1 menunjukkan tahap rendah dan 5 menunjukkan tahap sangat tinggi. Terdapat 21 atribut kepada pengurusan kokurikulum dalam kajian ini yang disenaraikan menggunakan peraturan-peraturan kokurikulum pendidikan.

Data dianalisis menggunakan statistik deskriptif. Kepentingan-kejayaan atribut dianalisis menggunakan nilai skor min, peratusan, dan perbezaan min. Interpretasi ukuran skor min yang digunakan ialah 1.00–2.33= rendah, 2.34–3.66=sederhana, dan 3.67–5.00=tinggi (Jamil Ahmad, 2002). Analisis kepentingan-kejayaan (*Importance-Performance Analysis*, IPA) yang digunakan dalam kajian ini adalah diperkenalkan oleh Martilla dan James (1977) yang mana pada peringkat awalnya sistem ini digunakan bagi menyelidik sistem pemasaran berdasarkan kepada kepuasan para pelanggan. IPA mengkaji setiap atribut yang terdapat dalam pemasaran dan kemudiannya diplotkan dalam kuadran iaitu grid tindakan yang digunakan untuk melihat tahap kepentingan dan kejayaan sesuatu atribut (Bacon, 2003; Martilla dan James 1977; Mullins & Schultz, 1987; Sulaiman Ainin & Nur Haryati Hisham 2008). Walau bagaimanapun pada masa ini banyak kajian berkaitan pendidikan telah mengguna pakai kaedah ini terutama bagi tujuan membuat penilaian kepada sesuatu program (Attarian, 1996; O’Neill dan Palmer, 2004; Szejnberg, 2007).

Min atribut kepentingan dan kejayaan pengurusan kokurikulum digunakan untuk mendapat empat kuadran seperti yang ditunjukkan dalam Rajah 1. Untuk memetakan dapatan ke dalam rajah ini, min bagi persepsi kejayaan dan kepentingan disilangkan bagi mendapat empat kuadran yang dikehendaki. Rajah ini menunjukkan bagi kuadran 1, min persepsi kejayaan tinggi dan persepsi kepentingan rendah dan pihak pengurusan tidak perlu beri tumpuan kepada atribut di dalam kawasan ini. Bagi kuadran 2, kedua-dua min adalah tinggi dan pihak pengurusan tidak perlu bimbang kepada atribut dalam kuadran ini serta boleh teruskan kejayaan. Kuadran 3 memerlukan tumpuan penuh oleh pihak pengurusan kerana kedua-dua persepsi kejayaan dan kepentingan adalah rendah dan bagi kuadran 4 juga pihak pengurusan perlu beri tumpuan kerana kejayaan rendah tetapi persepsi kepentingan tinggi. Kemungkinan ada faktor yang diperlukan untuk meningkatkan kejayaan pengurusan kokurikulum.

Kepentingan

Q1: Tinggi - Rendah <i>Tidak Perlu Tumpuan</i>	Q2: Tinggi - Tinggi <i>Teruskan Kejayaan</i>
Q3: Rendah - Rendah <i>Perlu Tumpuan Penuh</i>	Q4: Rendah - Tinggi <i>Beri Tumpuan</i>

Kejayaan

Rajah 1 Grid Tindakan berdasarkan Analisis Kepentingan-Prestasi

Sumber: Adaptasi daripada Bacon (2003); Martilla & James (1977)

DAPATAN KAJIAN

Profil Guru

Responden kajian terdiri dari 101 orang (68.2%) guru perempuan dan 47 orang (31.8%) guru lelaki (Jadual 1). Dari segi kumpulan umur, responden yang berumur di antara 25-30 tahun adalah yang paling ramai iaitu 43 orang (29.1%) diikuti guru yang berada dalam kumpulan umur 41-45 tahun iaitu 38 orang (25.7%). Guru-guru paling ramai mempunyai pengalaman mengajar kurang daripada 10 tahun iaitu 81 orang (54.8%). Selebihnya telah mengajar lebih 11 tahun.

Jadual 1 Profil guru

Demografi	Kekerapan	Peratusan
Jantina		
Lelaki	47	31.8
Perempuan	101	68.2
Jumlah	148	100.0
Umur		
25-30 tahun	43	29.1
31-35 tahun	32	21.6
36-40 tahun	20	13.5
41-45 tahun	38	25.7
> 45 tahun	15	10.1
Jumlah	148	100.0
Bilangan Tahun Mengajar		
< 6 tahun	38	25.7
6 - 10 tahun	43	29.1
11 - 15 tahun	15	10.1
16 - 20 tahun	35	23.6
21 - 25 tahun	10	6.8
> 25 tahun	7	4.7
Jumlah	148	100.0

Analisis Kepentingan-Kejayaan Pengurusan Kokurikulum

Secara keseluruhan atribut pengurusan kokurikulum sama ada daripada persepsi kepentingan mahupun kejayaan adalah pada tahap sederhana hingga ke tinggi. Berdasarkan dapatan yang diperolehi, jelas menunjukkan guru-guru menyedari tentang 'kepentingan' pengurusan kokurikulum di sekolah. Ini terbukti melalui jumlah purata min keseluruhan 'kepentingan' yang diperolehi iaitu 3.82 (Jadual 2). Dapatan kajian juga menunjukkan guru-guru memahami kepentingan peraturan dan undang-undang pengurusan kokurikulum

di sekolah berada pada tahap yang tinggi. Atribut yang menunjukkan min yang paling tinggi (min=4.56) ialah ‘Memberi galakan kepada murid aktif dalam kokurikulum’. Guru-guru juga ‘faham tentang kepentingan kokurikulum’ (min=4.30), dan ‘pelaksanaan kokurikulum di sekolah diwajibkan’ (min=4.26). Daripada 21 atribut tentang ‘kepentingan’ pengurusan kurikulum, sebanyak 13 atribut menunjukkan min pada tahap yang tinggi dan sebanyak 8 atribut pada tahap sederhana. Atribut yang paling rendah ialah kepentingan ‘mengetahui Pekeliling Ikhtisas yang berkaitan kokurikulum’ (min=3.18).

Berbanding dengan persepsi ‘kepentingan’ yang tinggi, guru-guru berpandangan secara keseluruhannya ‘kejayaan’ dalam aspek pengurusan kokurikulum adalah pada tahap sederhana (min=3.63). Min tertinggi ialah pada atribut ‘pelaksanaan kokurikulum di sekolah diwajibkan’ (min=4.03) dan diikuti dengan ‘faham tentang aktiviti kokurikulum’ (min=3.92). Sebanyak 8 atribut menunjukkan tahap tinggi manakala 21 atribut menunjukkan tahap sederhana. Atribut yang paling rendah ialah ‘Mengetahui Pekeliling Ikhtisas yang berkaitan kokurikulum’ (min=3.16).

Jadual 2 juga menunjukkan keseluruhannya kesemua min ‘kepentingan’ mengatasi ‘kejayaan’ dalam pengurusan kokurikulum kecuali satu atribut sahaja. Min kejayaan yang mengatasi min kepentingan ialah pada atribut guru “mengetahui dan boleh mengurus sistem fail kokurikulum di sekolah” (perbezaan min=0.11). Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa guru memang mengetahui kepentingan pengurusan kokurikulum tetapi bagi kejayaan pengurusan kokurikulum masih lagi belum setara dengan kepentingannya. Min bagi atribut ini adalah pada tahap sederhana. Keadaan ini mungkin disebabkan guru kurang pengetahuan dan kemahiran dalam bidang yang ditugaskan (Mohd Jaflus Bahari, 2002).

Jadual 2 Analisis Kepentingan-Kejayaan Pengurusan Kokurikulum

Atribut Pengurusan Kokurikulum	Kepentingan (Y) 3.82	Kejayaan (X) 3.63	Perbezaan (X – Y) -0.19	Quadran
1. Faham tentang aktiviti kokurikulum	4.30	3.92	-0.38	2
2. Mengetahui Pekeliling Ikhtisas yang berkaitan kokurikulum	3.18	3.16	-0.02	3
3. Faham tugas-tugas sebagai penasihat atau pemimpin aktiviti kokurikulum	3.81	3.76	-0.05	2
4. Boleh merancang dan mengelolakan aktiviti kokurikulum	3.53	3.45	-0.08	3
5. Mengetahui dan boleh mengurus sistem fail kokurikulum	3.36	3.47	0.11	3
6. Boleh membuat penilaian aktiviti kokurikulum	3.66	3.63	-0.03	3

samb... **Jadual 2**

7.	Boleh menyediakan perancangan jangka pendek atau jangka panjang bagi aktiviti kokurikulum	3.38	3.34	-0.04	3
8.	Mahir dalam aktiviti kokurikulum	4.11	3.74	-0.37	2
9.	Mendapat sokongan pengurusan sekolah untuk aktiviti kokurikulum	3.63	3.48	-0.15	3
10.	Memberi galakan kepada murid aktif dalam kokurikulum	4.56	3.91	-0.65	2
11.	Sekolah mempunyai Jawatankuasa Bimbingan Pelajar	3.84	3.57	-0.27	4
12.	Buku Panduan Pengurusan Gerak Kerja Kokurikulum digunakan	3.55	3.45	-0.1	3
13.	Menteri boleh menentukan bahan yang sesuai bagi kegiatan kokurikulum	3.78	3.52	-0.26	3
14.	Hak setiap individu sekolah dijaga	3.74	3.61	-0.13	3
15.	Murid-murid sentiasa dilindungi semasa kegiatan kokurikulum	3.93	3.81	-0.12	2
16.	Sekolah bebas daripada gangguan fizikal	3.64	3.53	-0.11	3
17.	Guru pengganti ibu bapa kepada murid semasa di sekolah	4.11	3.78	-0.33	2
18.	Guru sentiasa melindungi murid	4.07	3.77	-0.3	2
19.	Aktiviti kokurikulum lanjutan daripada proses P & P dalam bilik darjah	4.12	3.83	0.29	2
20.	Pelaksanaan kokurikulum di sekolah diwajibkan	4.26	4.03	-0.23	2
21.	Kegagalan atau ke enggan melaksanakan aktiviti kokurikulum adalah satu kesalahan dan boleh didenda	3.70	3.39	0.31	3

1.00–2.33= rendah, 2.34–3.66=sederhana, dan 3.67–5.00=tinggi

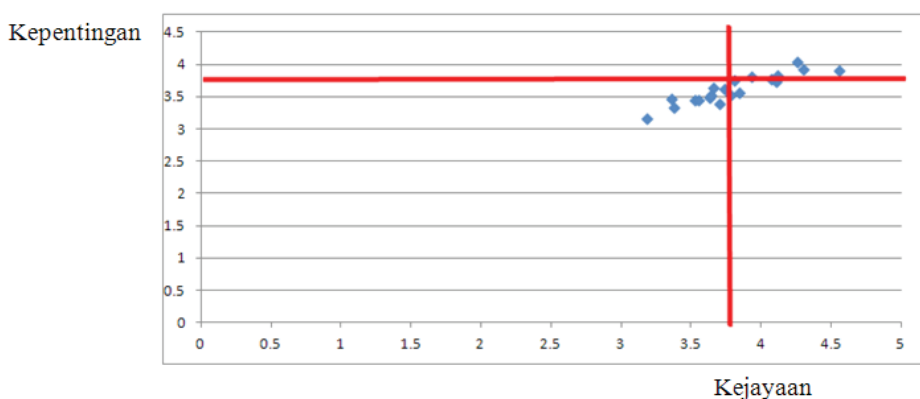
Dapatan kajian ini dilakarkan ke dalam empat kuadran seperti yang ditunjukkan pada Rajah 2. Rajah ini dilakar bagi menunjukkan kedudukan atribut pengurusan kurikulum berdasar persepsi guru berkaitan kepentingan-kejayaan pengurusan kokurikulum di sekolah mereka. Daripada kedudukan atribut ini, pengetua atau pentadbir boleh mengetahui atribut mana yang memerlukan tindakan seterusnya. Tindakan yang boleh dibuat adalah merujuk kepada Rajah 1.

Rajah 2 menunjukkan tidak terdapat atribut yang jatuh dalam kuadran 1 iaitu ‘tidak perlu diberi tumpuan’. Kebanyakan atribut terletak dalam kuadran 2 dan kuadran 3 dan cuma satu atribut jatuh pada kuadran 4 yang mempunyai min hampir sama dengan purata persepsi kejayaan dan kepentingan. Terdapat lapan atribut yang terletak pada kuadran 2 – “teruskan kejayaan” iaitu atribut yang tidak perlu lagi diberi banyak perhatian tetapi perlu meneruskan kejayaan.

Kuadran 3 – “perlu beri perhatian penuh” iaitu guru menganggap atribut-atribut ini kurang penting dan kejayaan pelaksanaannya juga rendah. Pihak pengurusan perlu meningkatkan pemahaman dan kejayaan kepada atribut-atribut ini terutama bagi atribut yang mempunyai perbezaan min kejayaan dan kepentingan yang besar seperti atribut 9, 11, 13, dan 21. Keempat-empat atribut ini lebih menjurus kepada aspek pengurusan kokurikulum seperti “mendapat sokongan pengurusan”, “mempunyai Jawatankuasa Bimbingan pelajar”, “menentukan bahan yang sesuai untuk kegiatan kokurikulum”, dan “kegagalan melaksana dan denda”. Selain itu, pihak pengurusan juga perlu memberi perhatian yang lebih serius kepada atribut yang berada pada tahap sederhana seperti atribut 2, 4, 5, 7, dan 16. Atribut-atribut ini lebih berkait rapat dengan pengetahuan guru tentang “pekeling ikhtisas”, “kebolehan merancang dan mengelola”, “mengurus sistem fail”, dan menyediakan perancangan”.

Menurut Adnan Kamis (dlm Mohd Sofian Omar, 2002) guru kurang mengerti akan konsep kokurikulum maka masih terdapat yang menganggap kokurikulum seperti kegiatan luar. Justeru itu sebarang program atau aktiviti kokurikulum dijalankan secara ad hoc dan tidak diberi keutamaan seperti mata pelajaran akademik. Buku Panduan Pengurusan Gerak Kerja Kokurikulum Sekolah Menengah (Kementerian Pendidikan, 1990) menghuraikan hakikat kokurikulum sebagai sebahagian daripada aktiviti kependidikan. Oleh itu, kokurikulum perlu dilaksanakan secara terancang dan berkesan seperti aktiviti pengajaran dan pembelajaran yang lain juga. Aktiviti kokurikulum mestilah mengandungi elemen-elemen pendidikan yang menjadi teras kepada pembangunan keintelektualan dan kemanusiaan pelajar yang merangkumi lima fasa teras iaitu perancangan, pelaksanaan, pemantauan, penilaian dan penambahbaikan.

Kajian-kajian lepas juga menunjukkan bahawa selain guru sebagai pelaksana aktiviti kokurikulum peranan pentadbir juga adalah penting dalam aspek merancang dan mengurus kokurikulum supaya efektif dan mendapat pencapaian yang baik (Nor Azah, 2007; Bity Salwa Alias, 2010). Pengurusan kokurikulum yang baik akan menyumbang kepada sahsiah diri pelajar yang tinggi daripada aspek kepimpinan dan jati diri (Wong Huey Ling, 2007).

Rajah 2 Analisis Kepentingan-Kejayaan Pengurusan Kokurikulum

CADANGAN DAN RUMUSAN

Berdasarkan dapatan kajian di dapati pengurusan kokurikulum di sekolah wajar diketahui dan dilaksanakan oleh setiap guru yang terlibat secara langsung. Ini bagi memastikan aktiviti kokurikulum yang dilaksanakan mencapai objektifnya. Latihan, pendedahan dan peningkatan kemahiran guru dalam aktiviti kokurikulum adalah disarankan. Keadaan ini disebabkan ramai guru kurang mengetahui kepentingan dan penggunaan pekeliling iktisas, guru-guru juga kurang dapat merancang dan mengelolakan aktiviti kokurikulum, dan kurang boleh menyediakan perancangan jangka pendek dan panjang. Selain itu, guru juga kurang menggunakan Buku Panduan Pengurusan Gerak Kerja Kokurikulum Sekolah, dan kurang mahir mengetahui dan mengurus sistem fail kokurikulum. Secara umumnya, guru tahu 'kepentingan' pengurusan kokurikulum tetapi 'pelaksanaannya masih boleh ditambah baik lagi. Kesimpulannya, pengurusan kokurikulum yang cekap memerlukan perancangan yang teliti dan dijayakan oleh guru-guru mahir dan berkemahiran. Perlu diwujudkan mekanisme koordinasi dan menstrukturkan organisasi dengan membina kaedah serta membuat prosedur agar aktiviti yang dirancang dapat dilaksanakan dengan teratur. Guru perlu memberi komitmen yang tinggi bagi memastikan pelaksanaan kokurikulum lebih berjaya. Peranan pengetua dalam menyediakan perancangan yang berkesan juga boleh membantu guru menjadi lebih berjaya dalam melaksanakan aktiviti kokurikulum.

RUJUKAN

- Abdullah Sani Yahaya (2005). *Mengurus hal ehwal pelajar*. Kuala Lumpur: PTS Professional Publishing Sdn. Bhd.
- Ahmad Bin Esa, Jailani Bin Md. Yunos, Noraini Binti Kaprawi (2004). *Peranan kokurikulum dalam pembangunan kemahiran generik*. Di muat turun pada 2 Februari daripada [http://eprints.uthm.edu.my/2178/1/Dr_Ahmad_Esa_3_\(FPT\).pdf](http://eprints.uthm.edu.my/2178/1/Dr_Ahmad_Esa_3_(FPT).pdf)

- Attarian, A. (1996). Using Importance-Performance Analysis To Evaluate Teaching Effectiveness. Proceedings of the 1995 International Conference on Outdoor Recreation and Education; see RC 020 917.
- Bacon, D. R. (2003). A comparison of approaches to importance-performance analysis. *International Journal of Market Research*, 45(1), 55–71.
- Bity Salwana Alias (2010). Analisis kompetensi pengetua berdasarkan kualiti peribadi, pengetahuan, kemahiran dan amalan dalam bidang pengurusan sekolah menengah Malaysia. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, 35(2), 31–41.
- Kearns, P. (2001). *Generic skills for the new economy*. Kensington Park: National Centre for Vocational Education Research (NCVER) Ltd.
- Jamil Ahmad (2002). *Pemupukan budaya penyelidikan di kalangan guru di sekolah: Satu penilaian*. Tesis Sarjana Falsafah, Jabatan Asas Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Kementerian Pendidikan Malaysia (1990). *Buku panduan pengurusan gerak kerja kokurikulum sekolah menengah*. Kuala Lumpur : Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Kementerian Pelajaran Malaysia (1979). *Laporan Jawatankuasa Kabinet Mengkaji Pelaksanaan Dasar Pelajaran Tahun 1979*. Kuala Lumpur: Kementerian Pelajaran Malaysia.
- Martila, J. A. & James, J. C. (1977). Importance-performance analysis. *Journal of Marketing*, 2(1), 77-79.
- Mohd. Jafus Bahari (2002). *Faktor-faktor yang menghalang penglibatan pelajar dalam kegiatan kokurikulum sukan dalam kalangan pelajar sekolah-sekolah menengah kebangsaan daerah Seremban*. Jabatan Pendidikan Jasmani dan Kesihatan, Maktab Perguruan Islam.
- Mohd. Sofian Omar (2002). *Kokurikulum, peranan dan implikasi*. Kuala Lumpur: Sanon Printing.
- Mullins, G. W. & Schultz, S. B. L. (1987). Importance-performance analysis. *Visitor behavior*, 2(3), 3.
- Nor Azah Azman (2007). *Peranan pengetua sebagai pengurus kokurikulum di sekolah menengah Daerah Mersing*. Tesis Sarjana. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Nor Suhara Haji Fadzil & Jamil Ahmad. (2010). Kepentingan kokurikulum dalam pendidikan di sekolah menengah. *Proceedings of The 4th International Conference on Teacher Education; Join Conference UPI & UPSI Bandung, Indonesia, 8-10 November 2010*.
- O'Neill, M. A. & Palmer, A. (2004). Importance-performance analysis: A useful tool for directing continuous quality improvement in higher education. *Quality Assurance in Education*, 12(1), 39 – 52.
- Sulaiman Ainin & Nur Haryati Hisham (2008). Applying Importance-Performance Analysis to Information Systems: An Exploratory Case Study. *Journal of Information, Information Technology and Organizations*, 3, 93–103.
- Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 4/1995 – *Pelaksanaan Kadet Remaja Sekolah (KRS)*.
- Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 7/1988 – *Penyertaan Pelajar Dalam Pertandingan Atau Kejohanan Sukan Anjuran Persatuan Atau Badan Induk Sukan*.
- Sztejnberg, A. (2007). Using importance- performance analysis in evaluating teachers' behaviors in the classroom environment, *Gaudeamus UHK*, 184–189.
- Utusan Malaysia (2007, 31 Mei). *Kementerian Pelajaran rombak sistem kokurikulum*.
- Wong Huey Ling (2007). *Tahap penglibatan pelajar di sekolah menengah dalam aktiviti kokurikulum dan hubungannya dengan pembentukan daya kepimpinan*. Tesis Sarjana. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.